

PRIMORSKI LIST

Boučljiv list za slovensko ljudstvo na Primorskem.

Vse za vero, dom, cesarja!

Uredništvo in upravnništvo
mu je v Gorici, Nunske
ulice št. 10. — Nefran-
kova pisarna se ne
sprejemajo. Rokopisi se
ne vračajo. Upravnništvo
sprejema oglase in na-
znanila po pogodbi.

„Primorski List“
izhaja vsaki 1., 10., in
20., dan v mesecu. Ce-
na za celo leto 1 gl.
50 n., za pol leta 75 n.
Posamezne številke se
dobivajo v tabakarnah:
Nunske ulice in Šolske
ulice po 5 nov.

Odgovorni urednik in izdajatelj: J. Marušič.

Lastnik: Konsorcij „Primorskega Lista“.

Tiska: Hilarijanska tiskarna.

Vseslovenska delavska slavnost.

Vesolja nam igra srce ob spominu na vseslovensko delavsko slavnost. 28. maj je bil resnično vseslovenski delavski praznik. Nastopili so slovenski delavski stanovi. Nastop njihov je bil veličasten, bil je nastop zrelih mož. Kdor je minole nedelje gledal nepregledne vrste iz vseh krajev in pokrajin došlih gostov, prepričal se je, kako se krščanska misel vedno bolj utijuje v narodu slovenskem. Kdor je poslušal ta rod, spoznal je, da ljudstvo ve za kaj se gre. Da to ljudstvo ni masa, ki slepo sledi, ne vedoča kam in zakaj, da to ljudstvo ve, da gre za zboljšanje razmer delavskih stanov. Nobena sila gospodarske organizacije ne bode več ustavila, nikdar pa uničila. Vreme je bilo v nedeljo skrajno neugodno. Cel božji dan je dež lil. Slavnost se na zunanji ni mogla razviti, kakor je bilo želeto. A to udeležencev ni motilo. Vzglede je bil red, toli v soboto, koli v nedeljo. Slovenski delavci so pokazali, da niso surovine, ki pobijajo okna itd. kakor so pisali in govorili Tayčarjevi narodovci. Nastop delavcev je bil nastop zrelih mož. Vrhunec je slavnost dosegla v govoru prevz. kneza in škofa, ki je stopil med belni narod in ga bodril na krščansko socialno delo.

Slavnost nam ostane v spominu neizbrisna!

Predvečer.

Ljubljana je v saboto oživila. Z vsakim vlakom so dobajali gostje. Sebebo prisrčen je bil sprejem bratov Hrvatov, katerih se je slavnosti udeležilo nad 50. Iz Siska je došlo društvo „Sloga“ pod vodstvom kršč. socialnega organizatorja kaplana Zagorca. Prišli so tudi gostje iz Zagreba.

Ob 1/8 uri je bil trg pred „Kat. domom“ napolnjen. Zborovalci so se zbirali, da se poklonijo kumici zastave in prevz. knezoškofu. Krasan je bil spreved, ki se je na to razvil. Mnogoštevilna množica, korakajoča v svitu neštevilnih bakel in lampijončkov mej sviranjem godbe, je navdušeno pozdravljala kumico in kneza in škofa.

Govorila so po mestu, da nasprotniki nameravajo uprizoriti protidemonstracijo, da bodo žvižgali pred škofovo palačo. Toda ničesar ni bilo. Korakali smo mirno v svitu bakelj, katere so dobrodošle, ker so neposredno pred sprevedom pogasili električne obločnice. — Menda se ni ravno slučajno pokvaril stroj. — Pevski zbor je pel izborno. V ime kumice se je zahvalil g. Pollak. Knezoškof se je srčno zahvalil: „Z Bogom za krščansko ljudstvo! Živel krščanski socialci!“. Kratke srčne besede padle so kot iskra v ljudstvo.

V Katoliškem domu.

Množice so odkorakale v „Kat. dom“. Tu je pozdravil goste v slovenskem, hrvatskem in češkem jeziku dr. Krek. Vsi prostori so bili natlačeni. Svirali je delavski orkester iz Idrije, na dvorišču pa Domžalska godba. Govorili so hr. Carli, Gostinčar in drugi. Imenom Hrvatov se je zahvalil g. Zagorac, imenom Čehov g. Hovanek iz Zagorac. Milo je donela hrvatska in slovenska pesem. Veselje je bilo iskreno srčno. Pričakovali smo dneva slave.

Slavnostni spreved.

Vreme je bilo skrajno neugodno. Dež je lil, a zastopniki delavskih slojev se niso plašili dežja. Okolu 100 društev in deputacij je korakalo v krasnem redu po ljubljanskih ulicah.

Slavnostni spreved so poveljevale krasne uniforme bratov Hrvatov, Slov. zidarskega in tesarskega društva, ognjegascsev in sosebno narodne noše slovenskih deklet in mladeničev.

Zavito zastavo „Zveza“ so spremeljale belo oblečene deklice in kot častna strža čestiti starčki s številnimi zna-

menji svoje vojaške hrabrosti. V slavnostnem sprevedu je korakalo nad 3000 oseb. Za sprevedom so se v kočijah peljale kumica in družice. Društvenih zastav je bilo dvajset. V Zvezdi je bilo občinstva nad 15 000. Cerkveno opravilo se je — žal — moralo opraviti v nunski cerkvi.

Blagoslovljenje zastave.

Vzvišeni knez in škof je iskreno pozdravil zastopnike delavnega slovenskega naroda. Skoro trideset let nazivljajal pomen nove zastave, ki je vzvijala na one, pod katero smo se zbrali vsi katoličani takoj po svojem rojstvu.

Na vrhu nove zastave se blesti kip sv. Mihaela, ki je s svojo vojsko prepagal prvega svobodomiselnika, ošabneža Luciferja in njegove privržence. Tudi mi se moramo boriti proti svobodomislecem, ki so pa svobodomiselniki le napram sebi, ne pa nasproti svojim bližnjim. Ta napačna sloboda je vzrok tudi neizmerni bedi, v kateri se nahajajo sedaj nižji stanovi. Goljufija in sleparija, seveda v fini obliki, kateri javna oblast ne more lahkno doživeti, je plod novodobnega liberalizma. Presvetli je govoril potem o podložnikih in predstojnikih. Prvi imajo gotove dolžnosti do svojih višjih, a tudi ti imajo dolžnosti do svojih podložnih, katerih se pa žal le premnogi nočejo zavdati. Krivice so res vneboupijoče, ki jih proizročajo našemu ljudstvu za Boga in njegove zapovedi se ne meneči mogotci, toda krščansko verno slovensko ljudstvo ne obupuj, ampak vztrajaj krepko v boju proti svojim duševnim in telesnim nasprotnikom. Streti se mora sovrag, kakor je bil premagan prvi svobodomislec. Pod novo zastavo, posebno pa pod zastavo sv. Trojice, zastavo krščanstva boriti se moramo za Boga proti njegovim in našim sovragom, dokler nam ne napači zmage dan v našo duševno in tudi gmotno srečo.

Knezoškof je na to blagoslovil zastavo, želeč ji zmage. Topovi na ljubljanskem gradu so se oglasili. Sledilo je zabijanje, žebljevanje: knezoškof, kumica dr. Krek, župan Hribar, zastopniki Prage, Zagreba, Siska, in načelniki navzočih društev, kumica je pripelala na zastavo krasen trak, istakalo družtenice „Kat. društ. za delavke“. Zastava se je ponosno dvignila ter posestrila s svojimi tovarišicami. Po sv. maši se je spreved pomikal proti staremu strelišču. Žal da je razvoj spreveda kvaril dež. Na čelu sprevedu so šli ognjegasci, potem godba, za njo „Zveza“ z novo zastavo, Hrvatje, ostale zastave za njimi pa ljudstvo v nepregledni vrsti. Staro strelišče je bilo do zadnjega kotička napolnjeno.

Slavnostno zborovanje.

Vkljub močnemu dežju zbralo se je občinstvo na dvorišču strelišča. Z nepopisnim navdušenjem izrazila se je udanost zborovalcev cesarju in papežu. Poleg mnoge odlične gospode sta bila navzoča dež. predsednik baron Hein in dež. glavar pl. Detela.

G. Pollak je kot načelnik pripravljavnega odbora pozdravil zborovalce ter predlagal dr. Kreka za predsednika. Vsprejeti sta bila po gg. Jakopiču in Rakovcu predlagani udanostni izjavi na papeža in cesarja.

Zborovanje in obed.

Ker vsled naliva ni bilo zborovanja mogoče, dovršil se je drugi del zborovanja deloma v dvorani, kjer je bil obed. Skupnega obeda se je udeležilo nad 800 oseb.

Dr. Krek je pozdravil zbrane. Pozdravljam vas, dejal je, „kot nepovabljenega goste“ v Ljubljani. Oni, ki se štejejo gospodarje Ljubljane, nas niso povabili, in ko bi nas bili vabili, bi mi gotovo ne prišli, ter bi nas bilo sram, da nas vabijo taki ljudje. Vabijo nas le v davkarne plačevati davke, v vojske, v ječe. A nas vabi krščansko prepričanje, naše srce — in to vabilo je nepremagljiva

sila! In če mislijo „pobožni“ liberalci, da so oni izprosil dežja, se motijo, dež gre, ker sedanja Ljubljana ni vredna, da bi se mi v njej pokazali v svoji moči in svojega razvoja. Vsaka kapljica današnjega dežja bodi blagoslov na njivo krščansko-socialno. (Burno odobravanje).

Voditelj Goriških Slovencev dr. Gregorič je pozdravil zbrane kot sosklicatelj shoda, kot zastopnik pete kurije ter kot zastopnik goriških Slovencev, kateri so mu opetovano skazali zaupanje. Povdarjal je, da je pričakoval obilne udeležbe, a tako ogromne ni se nadejal. Tudi goriški Slovenci stojimo na tem stalu, dvojna svetinja nam je draga: vera in narodnost. Veseli se, da je ideja krščanskega socializma tako prešinila slovensko ljudstvo. Dal Bog, da bi bila v prispel slovenskemu narodu.

Državni posl. Vencelj je pozdravil zborovalce kot blaščencje načelnika zveze slovenskih državnih poslancev g. Povšeta.

G. Karol Pollak je v dolgem, krasnem govoru proslavljal krščanski socializem.

Kanonik Kalan je pozdravil Hrvatje. Hrvatje in Slovenci so bili v najhujših časih za našo državo branik proti Turkom. Tudi v sedanjih za državo kritičnih časih se kaže tenejša zveza med Slovenci in Hrvatji. Naravna smer kaže Slovincem proti jugu, naše velike reke Soča, Sava in Drava drve proti jugu. Kakor je našim vodam nemogoče obrniti tok, tako je nemogoče zavreti razširjanje vzajemnosti hrvatsko-slovenske. Tem iskreneje pozdravljam današnje hrvatske goste, ker niso sledili vabilu demokracije in mažaronov, marveč se z nami vred oklepajo krščansko socialne ideje. (Nepopisne ovacije so Slovenci priredili navzočim Hrvatom.)

Dr. Gregorič je govoril o krščanstvu, ki družji vse v najlepšo harmonijo.

Kakov more le Hrvat, govoril je ime Hrvatov g. Zagorac iz Siska. Govoril je vznešeno o bojih Hrvatov nekdanj in sedaj, pozdravljal Slovenke, ki se oklepajo krščansko socialne ideje. Stavil jim je v izgled Spartanke. Govornika so nosili po dvoranah.

Urednik Jakopič je pozdravljal kumico in družice.

Zastopnik češkega krščansko-socialnega društva v Pragi g. Hovanek je pozdravil navzoce ter se čudil, kako mogočna je že v Slovincih ideja krščansko-socialna. Pokrepčan se bo vračal v domovino. Iskreno so ga pozdravili.

Akademik Šinkovec je pozdravil shod v ime „Danice“, med. Breclj v imenu novega graškega društva „Naprej“. Povdarjala sta, kako krščanstvo objema v bratski ljubezni vse slojeve slovenskega naroda.

Potem je govoril g. Jos. Gostinčar o prelepi slogi med današnjimi zastopniki slovenskih in hrvatskih delavskih stanov. Protestoval pa proti slogi med slovenskimi in nemškimi liberalci v dež. zboru.

Govorili so gg. Škrjanec o potrebi delavske organizacije in demokraciji, Hribar, Hrvata Broz in Crnkovič in Ziller.

G. Koršič iz Gorice je dokazoval na temelju izkušenj, kako tesno je zvezano krščanstvo z narodnostjo, da le vera ohranja Slovincu narodnost, z vero zgubi Slovinci tudi narodnost. Krasni govor so zborovalci živahno pozdravili.

Slavnostni govor in prolog je govoril drž. poslanec dr. Krek. Krasno so prepevali pevci „Sloga“ iz Siska, „Zvona“, Slov. zidarskega in tesar. društva in „Lipe“. Poseben vtis na občinstvo je napravil pevki številni zbor „Kat. društva za delavke“, ki je prepeval ljubke narodne pesmi. To petje je občinstvo očaralo. Dvorane starega strelišča so bile od polдне do noči natlačeno polne.

Teško je bilo slovo. Poslovil se je od gostov dr. Krek. Imenom Hrvatov se je poslavljaval Zagorac ter predsednik „znanstvenega društva“ obljubujoč, da po današnjih prizorih bode vez tem tesneja in da bodo Hrvatje še rajše prihajali med nas. Imenom Goricanov je govoril slovo g. Dermastia, ki je govoreč o boji gori-

ških Slovencev za gmotni in narodni obstanek povdarjal, potrebo opore v središču in govoril o preziranju oficijelne Ljubljane. Nas, ki prihajamo od meje, imenujejo nepovabljeni goste. Mi vemo, da nam je iskati opore le v lastni moči in gosp. organizaciji. Krščanska socialna ideja je naša voditeljica in v tej kličie na svidenje.

Govorili so še drugi govorniki. G. Kalan se je poslovil od Janeza Evangelista slovenske krščanske socialne organizacije, dr. Kreka. In delavski praznik je končal. Videli smo, v čegavem taboru je slovensko ljudstvo!

Občni zbor „Sloga“.

Letošnji občni zbor polit. društva „Sloga“ je bil izvenredno živahen. Že dolgo pred tem občnim zborom se je pripravljalo k nevlitni, zadnje dni pa je začelo že grmeti in treskati. Zato se je splošno pričakovalo izvenrednih pojavov ter je bila udeležba res ogromna.

Nagovor predsednika.

Ob 11 1/2 je otvoril predsednik društva preč. g. dr. Gregorič zborovanje ter predstavil vladnega zastopnika komisarja, Polleya. Pojasnil je, zakaj da je letos izdal za občni zbor vabila na osebo in se torej občni zbor ni naznanil samo po listih kakor navadno. Vsled nastopa mokračev je moral odbor naznaniti okrajnemu glavarstvu na zahtevanje imena društvenikov. — Dotikal se je šolstva v Gorici, povedal, da smo v tem oziru na boljem, ker je šolstvo prevzelo društvo „Šolski dom“, ter da imamo lastno šolsko poslopje. „Sloga“ je sedaj samo politično društvo ter se more svobodneje gibati.

Povdarjal je, da delovanje „Sloga“ v preteklem letu ni bilo tako živahno, kakor je bilo želeto, čemur je več vzrokov. Treba bo, da društvo dobi svojega stalnega tajnika in društveno pisarnico, naj bi Slovincem v Gorici nadomestovala magistrat. Stroški za to se pokrijejo, ali da se letnina zviša tako, da bi imeli iste dve vrsti, manjšo in večjo, ali pa da se pomnoži število članov.

Društveni blagajničar Kancler je umrl, bivši tajnik g. Gabršček pa radi boleznih v družini ni mogel v „Slogi“ delovati tako, kakor bi bilo potrebno. — Ustanovila sta se dva odseka, socialni in časnikarski. Prvi je dosegel v kolikor toliko, sosebno so posamniki delovali na gospodarskem polju, drugi pa ni prišel do delovanja.

Poročilo tajnikovo.

Ker je bil začasni tajnik dr. Franko službeno zadržan, poročal je o delovanju odborovom predsednik sam. Prečital je zapisnike odborovih sej. Prebiral je tudi pisma dr. Tume, v katerih se je o poveljal odborništvo „Sloga“ ter položil svoj delozbornski mandat v roke Sloginega odbora. Odbor je sprejel odpoved odborništva, glede na položitev mandata pa opomnil g. poslanca, da je to stvar njegova in volilcev. Konec je bil ta, da je dr. Tuma odložitev mandata predlagal. Dalje je prečital odpoved g. Gabrščeka, ki je izstopil, ker ga odbor ni branil proti napadom v „Slov. Narodu“.

Učiteljsko vprašanje.

K poročilu se je oglasil nadučitelj g. Bajt zahtevajoč, da se dajo tiskati pravila in ureče vsem društvnikom. Za njim se je oglasil nadučitelj g. Medvedšek. Zahteval je pojasnila v kakem razmerju je „Soča“ do „Sloga“, zahteval naj se imenuje izdajice izmed učiteljev. Govoril je o znanem pismu, katero je bivši tajnik pisal v imenu odborovom, sicer brez formalnega sklepa, urednosti v štirih listov, da naj bodo previdna pri vsprejemanju dopisov z Goriškega proti poslancem itd. Odgovor predsednikov na njegovo vprašanje ga ni zadovoljilo, dasi se je pismo na zboru v celoti

prebralo. Izrekel je odboru obžalovanje. Bičal je pisavo „Soča“ o učiteljskem vprašanju. Razlagal je, kako „futura“ učitelje z dež. šolskim zalogom že od l. 1870. Tedanji slov. deželni poslanci so zakrivil, da ni dež. šolskega zaloga, ker so bili za okrajne zaloge. Popisuje bedo učiteljstva ter vpraša, kedaj se mu bo pomagalo. Nastop. g. Medvešček je bil zelo ponesrečen. Če bi bil g. Medvešček obravnaval v zmernejšem tonu, bil bi učiteljski stvari mnogo več koristil.

Učitelj g. Vrtovec iz Tomina govori na sploh o učiteljskem vprašanju, o obupnem stanju učiteljev ter o učiteljskih plačah.

Dr. Tuma o svojem delovanju.

Dr. Tuma, ki se oglasi k besedi, je pripovedoval, kako je stopil na povabilo „Sloge“ v politično življenje. V prvem letu je užival zaupanje. Ko so se bližale državno-zborske volitve, in je imel jedini grof Alfred Coronini upanje, da Slovenci proderejo v velikem posestvu, je za g. grofa ohraniti provzročil izstop iz dež. zbora. Storil je to tako, da bi slovenski zastopniki vsak čas lahko zopet stopili v zbor. Zahteval je samo upravni odsek. Od tedaj se je pričelo proti njemu rutiti. V „Slov. Listu“ in na shodih se mu je očitalo, da hoče spodriniti dr. Gregorčiča. Tudi dr. Gregorčič sam je govoril tako. Delavca sin je, zato ima tudi žilavost, katero nekateri smatrajo za trmo. A on je varen pozitivnega dela, ter hoče vstrajati pri pozitivnem delu. Govoril je o prizadevanju za vipavsko železnico, o abstinenca, kako je on razume. Pove, da je bil on za vstop, toda ostali poslanci za abstinenco. Pove, da je on edini stavil v posl. klubu predlog, naj se kot pogoj vstopa v deželni zbor stavi le povišanje učiteljskih plač, ker je vedel da Italijani niti tega ne bodo dovolili. Očita učiteljem, da so prezgodaj nastopili in da je prosil g. Dimnika, naj posreduje. Omenja, da je on vse pripravil za „Šolski dom“ tako, da je predsednik samo podpisal. Omenja svoje delovanje v posojilnici in zadruzi, katerih prva je le pod njim se tako povzdignila. Pove kako se ga je hotelo vreči iz posojilnice, govori o potrebi odkritosti in sporazumljenja ter naznani svojo kandidaturu v odbor „Sloge“.

Nadučitelj Medvešček vpraša dr. Tuma, je li res rekel, da je Soča še premalo udarila po učiteljih. Zahvali se dr. Tumi, da je bil on jedini za povišanje učiteljskih plač, a le ker je vedel, da Italijani v to ne privolijo. Govori proti abstinenca. Dr. Tuma na kratko odgovarja, ter poudarja potrebo da se razmere spremene.

Društveno glasilo.

Predsednik kot začasni blagajnik, prečita društveni račun. Šolski zalog „Sloge“ se je izročil društvu „Šolski dom.“

Predsednik predlaga, na se tudi prihodnje objavljajo vse društvene zadeve v „Soči“ in „Prim. Listu“. Nadučitelj Bajt je stavil predlog, da „Sloga“ mora imeti lastno glasilo, ki pa bo pod nadzorstvom odseka moralo biti vse drugače urejvano kakor „Soča“. Pove, da so

LISTEK

Hvaležen sem Vam!

Gojko je bil učitelj res po poklicu. Ves je gorel za svoj poklic ter se v šoli in izven šole trudil za pravni in gmetni prospel ljudstva. Vsako priliko je porabil, da je v enem ali drugem oziru vplival na svoje učence.

Poučeval je tudi veronauk. Nekega dne je razlagal Faradove sanje o sedmih rodovitnih in sedmih nerodovitnih letih, o dobrih in slabih časih, ter razlaga dodal resne opomine o varčnosti. „Vidite, preljubi otroci, govoril je očetovskim glasom, kako dobro je, da v ugodnih časih mislimo na slabe, ter si za tedaj kaj prihranimo. Je-li Jožef drugače postal rešitelj cele, velike dežele, rešitelj svojega očeta in bratov? Ali bi ne bili oče in bratje stradali ter lakote umrli, ko so nastopila sedmera narodovitna leta? Razumljivo vam je, — dobro! Učite se iz tega varčnosti in niti novčiča brez potrebe ne zapravite, da od vsake krone, ki jo zaslužite, vsaj deset vinarjev ložite na stran“

Ta priprosta razlaga se je globoko vtisnila v dušo učencev. Jedna učenka vrnivša se iz šole je takoj pri mizi vprašala očeta: „Slušaj, ljubi oče, ali tudi ti hraniš, da ne bomo v slabih časih stradali? Prosto vprašanje nedolžnega otro-

učitelji mislili, da „Soča“ v sporazumu s „Slogo“ in poslanci napada učiteljstvo. Označi pisavo „Soča“ ob premestitvi šol v Šolski dom ter očita malomarnost odboru Šolskega doma. Dr. Gregorčič stvar pojasni.

Na to je nastopil g. Gabršček. Povedal je, da je vedno delal v sporazumu s vodilnimi krogi, da je do zadnjega tudi bil prepričan, da dela v sporazumljenju. Od vseh strani so bili po njem itd.

Povedal je, kar je pisal že v „Soči“ pred občnim zborom. Konečno je izjavil, da tudi on kandiduje v odbor. Učitelj Sinigoj je na to izjavil: Kakor smo slišali sta samo dr. Tuma in Gabršček delala, vsi drugi nič. Torej izvolimo samo nju dva.

Učitelj Vrtovec je povdarjal, da Gabršček je trdil, da politično delovanje njegovo je bilo v sporazumu z odborom. Prosi torej predsednika, naj to nekoliko pojasni. Predsednik na to pojasni, v koliki zvezi je bila „Soča“ s „Slogo“. Posestnik Forčić s Preserja je govoril, naj se ozira tudi na kmetijstvo. Predsednik mu pojasni, da je Sloga, tudi v tem oziru delovala. Trgovca Gašpar Likar je popisoval, kako je „Soča“ zaporedoma vsakega, ki ji ni bil po volji, nataknila na kol.

Predlog nadučitelja Bajta, naj „Sloga“ ustanovi lastno glasilo, je bil odklonjen. Sprejet je bil predlog, da prihodnji odbor naj združi oba lista ter tako dobi glasilo.

Učitelj Vrtovec je predlagal: Deželni poslanci se pozivljajo, da v najkrajšem času potrebno vkrenejo, da se učiteljem zboljšajo plače enako e kr. uradnikom zadnjih treh plačilnih razredov.

Volitev.

Dr. Tuma je predlagal, naj se izvoli z vsklikom g. dr. Anton Gregorčič, ker je danes edino mogoč predsednik. Predlagal je, da pokaže, da on ni proti vodstvu dr. Gregorčiča. Predlog je bil sprejet.

Potem je sledila volitev odbornikov. Nadučitelj Vrtovec predlaga, naj se tudi dr. Tuma voli z vsklikom.

Oglasi se k besedi kapelan Dermastia. Povdarja, da ga veseli, ako dr. Tuma zahteva odkritost. A odkriti bodimo vsi. Vpraša, je li resnica, da je dr. Tuma govoril, da se treba vpreti klerikalnemu zmaju, pisal pisma, v katerih je ponujal kompromis proti klerikalnem, ker drugače zlezemo popolnoma pod klerikalni jarem. Govornik je povdarjal za se in somišljenike, da oni delujejo le iz čiste ljubezni do naroda.

Dr. Tuma je odgovoril da se mu ne more zameriti, če je bolj svobodomiseln, da pa je vedno svaril pred bojem. Tako je tudi krotil Gabrščeka v boju z msg. Mahničem. Priznal je, da je pisal dr. Trilerju in Vrtovcu v Tomini in nekaterim drugim, a zanikal ni, da je ponujal kompromis proti klerikalnem (Pač davno obrabljena fraza. Med govorom g. Dermastia, so se na učiteljski strani slišali posamni medklici: lezemo pod klerikalni jarem, proč z farji itd. Obzalu-jemo, da se je to dogodilo. Lojalno pa izjavljamo, da večina učiteljstva ni tega odobraval).

ka je zadelo v živo očeta in mater. Kako ti pride na misel tako vprašanje? Spregovori oče. In deklica je pripovedovala, da se je danes ob Jožefovem vzhledu učila, kako dobro da je varčiti za prihodnje čase. Očetu in materi so solze zalile oči.

Minolo je nekaj časa. Nekdo potrka na vrata učiteljevega stanovanja. Priprosti meščansko oblečen mož vstopi ter opravičuje svojo nadležnost. Bil je oče one deklice. „Prikajam, spregovori, da Vas najsrčneje zahvalim“. „Na čem“ vpraša učitelj začuden. „Vi ste pred nečestnim na mojega otroka in po njem na vse moje življenje tako odločilno vplivali, da si danes štejem v sveto dolžnost, Vas o tem obvestiti. Čudom se je čudil učitelj ter prašal pojasnila. „Vaša pripoved o varčnem Jožefu, govoril je mož“, je tudi mene spodbudila k čednosti katere v svojem sedenjem življenju nisem poznal. Nikdar nisem mislil na to, da bi od svojih duhodkov za se in za svoje kaj prihranil. Pripovedka moje hčerke pa me je tako v živo zadela, da sem sklenil od tedaj naprej vse drugače gospodariti. Tu imate dokaz! Pri teh besedah je potegnil iz žepa hranilno knjižico, v kateri je bilo vpisanih 225 kron.

***

Mnogo smo pisali o varčnosti nad črto. Posvetili smo jej prostorček tudi pod

Volilo se je na to po listkih. Oddanih je bilo 253 glasov. Izvoljeni so bili: Grof Alfred Coronini, dr. Al. Franko, dr. Aleksij Rojic s 253, vikarij Jož. Mašera s 241, župan in dež. posl. Ant. Klančič s 235, kapelan Iv. Dermastia s 221, župnik in dež. posl. Blazij Grča s 192 in dr. Hen. Tuma s 164 glasovi.

V manjšini so ostali: učitelj Vrtovec 95, naduč. Pet. Medvešček 85, Andr. Gabršček 84, učit. Križman 68 in učitelj Mat. Lovrenčič 70. Med prvima dvema bo potreba ožja volitev.

Tako je končal občni zbor. Za danes opazk ne bomo delali. Poučen pa je bil vsekakor. Nauke pa, ki smo jih povzeli, bomo porabili o prilici.

Politični pregled.

Notranje dežele.

Naš položaj. Zadnje dni so bili ogerski ministri na Dunaju. Posvetovali so se o nagodbi. Dne 23. in 24. t. m. so se posvetovali ministri obeh državnih polovic. Ogerski ministerski predsednik Szell je odklonil vse zahteve. — 24. teh m. ob 1. uri se je sešel skupni ministerski svet pod predsedstvom cesarja. Posvetovanje je trajalo dolgo. Domneva se, da pride do krize ne samo v avstrijski, nego tudi v ogerski polovici. Konservativni listi trdijo, da avstrijska vlada nikakor ne more odnehati, naj bode katerakoli. Tudi če Thun odstopi, se nobena vlada ne more ukloniti mažarskim pretirnostim. 25. t. m. je bilo zopetno posvetovanje med grofom Thunom in Szellom. Izginila je vsaka nada do sporazumljenja.

Program Nemcev. Po težkem porodu je zagledal nemški program beli dan. V zvezi z Nemčijo vidijo voditelji nemškega naroda poročstvo trajnega miru in ohranjenja nemške ideje. Nemščina bodi državni jezik. Nemcem naj se prizna ona veljava, ki jo res zavzemajo od nekaj v Avstriji. Uradni jezik bodi vseskozi nemški. Nemeč naj najde povsodi v svojem jeziku pravico, za druge narodnosti naj se nastavijo tolmači. Le na Češkem, Moravskem, Kranjskem in v Galiciji naj uživajo nenemške narodnosti jednake pravice, kakor Nemci. V nemških župnijah morajo biti nastavljeni samo nemški duhovniki. Potem slede posebna načela za posamezne kronovine. Ne preskromne zahatev.

Katoliško kmetiško društvo so ustanovili za Zgoranje in Srednje Štajersko. O binokostih je bil ustanovni shod, katerega se je udeležilo nad 5000 zastopnikov kmetijskega stanu. Društvo šteje že 19.000 članov. Dr. Kathrein je na shodu povedal, da v Avstriji ne more noben narod imeti prednosti Avstrije rešitev je v enakopravnosti. Sprejeli so več resolucij.

Nemško nacionalni poslanci v češkem deželnem zboru so odložili svoje mandate. S tem hočejo prisiliti nemško liberalne poslance, da i oni odlože mandate, ker se nacionalcem že dolgo cede sline po njih.

Položaj je resen. Huda bitka se bje zdaj med obema državnima polovicama za obnovitev nagodbe. Ogri nočejo odstopiti, naša vlada pa svojih opraviče-

črto. Srčno želimo, da bi naši sestavki v kolikor toliko spodbudili naše ljudstvo k varčnosti v tem oziru. Res je, da tudi varčnosti lahko prekorači meje ter se sprevrže v skopost. Toda skopost ali lakomnost je dandanes vedno redkeja, tem bolj pa se širi zapravljivost. Kakor je težko plavati proti vodi, tako je težko, da se človek ustavlja vedno bolj se pojavljajočemu uživanju. Toda z božjo pomočjo je vse mogoče. Kdor je preslab, da bi si premagal iz lastne moči, prosi Boga potrebne pomoči. *Brez zatajevanja in skromnosti je varčnost nemogoča* Kdor je dosedaj zavrgel marsikateri vinar, prični varčevati. Ne bodite otroci, ki brezskrbno žive tje v en dan. Tudi ne verujte zapeljivcem, ki vas v slabih in hudih časih navajajo k nezadovoljnosti v sovražstvo do posedujočih. Stopite sami na stran posedujočih z varčnostjo. Težko je tudi z varčnostjo si kaj pridobiti, toda za ubogega, postenega človeka je vsaka druga pot nemogoča. Toda nikakor ne smemo zaupati samo lastnim močom. Pomnimo vedno besede pesnikove:

„Kdor hoče živeti in srečo imeti, naj dela veselo in moli naj vmes!“
Duhovnik in učitelj pa po zgledu učitelja Gojkota porabita vsako priliko, da mladino navajata k varčnosti. Potem bode ljudstvo pravno in gmetno napredovalo. Dal Bog!

nih zahtev odstopiti ne more. Posvet pod predsedstvom cesarjem ni imel uspeha. Ogri so šli v Pešto po nove moči ter se vrnili na Dunaj se trdovratneji. Govorijo že določno o odstopu Thunovem, drugi pa trde, da pade tudi ogersko ministerstvo.

Desnica je izjavila, da odobruje vladino stališče pri sedanjih obravnavah z Ogersko. Toda mi pričakujemo, da bodo naši zastopniki poprej z vlado govorili odločno besedo. Ali — ali! Narod je vladnih obljub in tudi „dobrot“ že sit.

Thun se je zahteval nemških opozicionalcev izrazil zelo nepovoljno pri seji izvrševalnega odbora desnice. O teh zahtevah bomo še govorili.

Vnanje države.

Mirovno konferenco so otvorili dne 18. t. m. Nizozemski zunanji minister Bofor je pozdravil shod v ime kraljice in odposlal ruskemu carju udanostno brzojavko. Predsednikom je bil izvoljen ruski zastopnik Staal. Besede so bile lepe, da bi le sledila tudi dejanja a dvomimo.

Deluje vrlo. Ustanovili so tri odseke. Vsakemu so izvolili tri častne in jednega dejanskega predsednika. Tako tratijo čas!

Prognanstvo v Sibirijo namerava odpraviti car Nikolaj. V ta namen bode potoval v Sibirijo, kjer ostane šest tednov. Ukazal je sestaviti komisijo, ki naj mesto prognanstva nasvetuje drugo primerno kazen.

Sanunski zaliv preide vendarle v italijansko posest. Kitajski državni zastop je sklenil privoliti Italiji, da sme zasesti imenovani zaliv. Italijani bodo tje pošiljali lakoto iz kraljestva.

Prijateljsko razmerje mej našo državo in Rusijo se je pokazalo v lepi luči na rojstni dan ruskega carja. Car Nikolaj je povodom tega dne doposlal sliko avstroogerskemu polku car Aleksander v Plevlju, katero je osebno izročil vojni atašej na Dunaju polkovnik Woronin. V govorih, ki so se menjavali tem povodom, se je opetovano povdarjalo avstrijsko-rusko prijateljstvo in bratstvo.

Italijanski parlament se je sočel včeraj k novemu zasedanju. To zasedanje bo še burneje, kakor je bilo minolo.

† **Emilio Castelar**, znamenit španski državnik, je umrl. Mož si je pridobil zaslug za Španijo. Pokojni je bil vodja republikanske stranke. Hoteli so ga pokopati na državne stroške a družina je to odklonila.

Zanardelli, predsednik italijanske poslanske zbornice, ki je pisal znano pismo Dompieriju, je odstopil.

Kaj novega po Slovenskem?

Na Kranjskem. Ljubljano so o binokostih obiskali češki hribolazci. Ljubljanci so jih slovesno vsprejeli. — V Ljubljani se je ustrelil 22 letni diurnist I. Prosenc. — V zgornjem Bitnu pri Kranju je orožnik ustrelil delavca Iv. Zihlerla. Ko je prvi na svojem službenem potu šel skozi vas, so ga fantje napadli s kamenjem. Ker na opomin niso odnehal, je orožnik stetjal. — V Lahovčah se je obesil 48 letni kočar Anton Podgoršek. Pil je rád žganjico. — Mirovno sodišče snujejo v Mengšu. — Proti ciganom je novomeško okrajno glavarstvo izdalo struge ukaze. — V Breznici je deloma pogorela tovarna za suknjo, last g. Marije Čop. — Toča je hudo pobila v ljubljanski okolici. — Železnični stroj je na Brezovici hudo poškodoval topničarja Zakrajška, ko se je vračal po železniški progji domov. —

Na Štajerskem. V Mariboru so socialni demokrati razgnali shod nemških nacionalcev. — Na Klanjcih pri Vranskem so pogoreli trije posestniki. Ogenj je baje nastal iz nepredvidnosti. — Strela je užgala poslopje Jurija Leskovca v čadramljski fari. Zgorelo je dvojno poslopje in ena hiša. — V celjskem okraju osnujejo novo deželno trtnico. — Železno livarno v Gusswarku pri Mar. Celji so opustili. — Pri Sv. Križu pri Mariboru in Sv. Križu pri Ljutomeru imajo nove Raifeisenove posojilnice. — Na Bregu pri Loki so našli v Savi truplo vdove I. Stibernik, ki je meseca marca skočila pri Celju v Savinjo. — C. kr. finančno ravnateljstvo v Mariboru je uvedlo nedeljski počitek. — V Konjicah se je nastanil slovenski zdravnik dr. Francišek Iankovic. —

Na Koroškem. Občni zbor kat. političnega in gospodarskega društva za Koroško se je vršil v Celovcu ob jako dobri udeležbi prav sijajno. — Predsed-

nik dež. sodnije v Celovcu dr. Perko stopi o potej. Cesar mu je ob tej priliki podelil plemstvo. V Celovcu se je ustrelil poročnik 17. peš polka Schlegl. — Na puščici je pogorelo 10 poslopj. — Za celovskega župana je zopet izvoljen tovarnar Neuner. Dobil je 15 glasov; 12 listkov je bilo praznih.

NOVICE.

Gorica.

Č. g. dekan Frančišek Ilovar v Bovcu je nevarno obelel. Priporočamo ga s obratom — duhovnikom v spomin in molitev.

Premembe med duhovniki. Č. g. Alojzij Bratina gre za spovednika na sv. Goro; v Gabrije pride č. g. Štef. Valentinčič, kurat v Merniku; v Mernik gre č. g. Jožef Vidmar, kurat na Bajnsičah; v Bajnsiče pride č. g. Karol Perinčič župnik v Soči; kot administrator v Sočo gre č. g. Al. Matelič, kapelan v Tominu. Č. g. kapelan Alojzij Pavlin gre iz Štjaka za drugega kaplana v Komen; v Štjak pride kapelan č. g. Frančišek Klanjšček iz Kamnja, kamor pride Ivan Ferfolja, kapelan pri Sv. Luciji.

Osebnosti. Č. g. Ivan Koršič, kapelan pri sv. Ignaciju v Gorici je imenovan c. in kr. kapelanom pri c. in kr. mornarici.

G. Frančišek Grindl, računski svetnik pri tukajšnjem gozdarskem uradu, je dobil povodim svojega umirovljenja naslov višjega svetnika.

Imenovanja. Dež. sodišča svetniki gg. A. Fleischer, Ant. Jakopič in vitez Nadamlemzki so imenovani svetniki pri višjem sodišču v Trstu.

Prezvišenemu knezu in nadškofu kot novemu kardinalu prinese kardinalsko čepico nečak sv. očeta grof Kamilo Pecci.

Poročil se je g. Jožef Dovgan, c. kr. sodni pristav na Voloskem, z g.čno Olgo Drufovka iz znane rodoljubne rodbine v Gorici.

Prijateljem, znanec in obratom, od katerih se nisem mogel osebno posloviti srčni: „Z Bogom!“ „Na svidenje!“
Ivan Koršič,

kapelan pri c. i. kr. mornarici.

Romanje Slovencev v Jeruzalem. Presvetli knez in škof ljubljanski srčno želi, da bi se romanje Slovencev v sv. deželo vresničilo. Ako se vsi Slovenci skupno zavzamejo, upati je, da se dejanski zbor v prostorih goriške slovenske „Čitalnice“. P. n. gospe in gospice so uljudno naprosene, da bi se ga v obilnem številu udeležili. Posebnih vabil se ne razpošlje.

Ustrelil se je v Kapucinski ulici 87 letni Jož. Menzel, upokojeni davčni uradnik. Bolan je bil na živcih ter se domišljal, da ga vedno kdo preganja.

Zrelostne preskušnje na tukajšnjem ženskem učiteljskem priročnem dne 5. junija.

Imenovanje kardinalov. Tajni konzistorij, v katerem bo imenovanih 10 kardinalov in več škofov, bode v Rimu dne 19. junija, javni konzistorij pa dne 22. istega meseca.

Zaprl so Andreja Corsiga, bivšega urednika bivše „Sentinelle“. Preiskovali so najprej njegovo stanovanje, potem pa ga utaknjo v luknjo.

O razburjenju v Ajševici in Lokah poroča „Soča“. Razburjenost je nastala ne radi tega, ker se ljudstvu noče dati njegovih pravic, marveč vsled hujskarnja neke osebe in nje pomagačev. Kdor pa sploh pozna dotične ljudi se prav nič ne čudi kakim morebitnim razburjenostim.

„Soči“ pa svetujemo, naj ne sprejema dopisov brez zagotovila resničnosti. V tem slučaju je po našem mnenju šla na limance onemu, ki razburja duhove. Zato je tudi poziv, naj se ljudstvu dajo njegove pravice brezpotreben.

Ako pa ne bode miru v listih, posvetimo že dopisniku.

zhtevam, pri kojih je sodeloval tudi Schweigel, bilo bi smešno. Može, ki so doma kar najozje združeni z Nemci, hočejo na zunan protestovati. To je še več kot smešno. Čisto umestna je izjava vodstva kat. narodne stranke v Ljubljani, da ista se takega shoda liberalnih dež. poslancev udeležiti ne more dokler isti ne razbijejo zveze z Nemci. Sicer pa je bil naš narodni program začetan na vseslovenskem shodu. „Narod“ se le smeši z članki od ponedeljka.

Lepa ta! Ko so se od včerajšnje procesije presv. K. T. Slogini učenci vračali domov, so jih laški učenci šole Edling, ko so šli mimo one šole sprejeli s psovko „sclafs“ in z drugimi nespodobnimi psovkami in so metali vanje prah in pesek iz ceste. To so vidili njih učitelji, pa razposajencev niso svarili. Kaj hočemo; „avita coltura“ je to! Še hujska pa je nek tič, katerega so peljali v zapor k sv. Antonu, delal, ker je menda v sami cerkvi zmiral Slovence z imeni sklafs“. Njegov oče je menda vrtnar v Solkanu in je toraj slovenski kruh, če tudi ga menda dobiva od Laha. Bo pa že kak „norac“!

„Eco“ očita slovenskim poslancem trmoglavost, ker nečejo iti v deželni zbor. Pripoveduje, kako jih je Pajer lepo vabil k seji šolskega odseka in dež. zbora, a Slovenci da so ostali gluhi. Zato pa trpi cela dežela. Toda ali naj gredo Slovenci v zbor, ko vedo da ničesar ne opravijo. Krivda pale le na Italijane, ki odbivajo vsako tudi najpravičnejšo zahtevo Slovencev. Tudi ji ni po godu, da prezvišeni ni šel v zbor. Mi pa nikakor nečemo presojati postopanja kneza in nadškofa. V politiki je svoboden kakor drugi. Spoznal pa je gotovo za naj bolje, ako se ne podaje za druge vzerjavico po kostanj.

Zato nikar pretakati mačkinih solz.
Nazaj v katoliško cerkev se je povrnil Viktor pl. Ceconi, ki je bil s svojo družino pred kratkim prestopil k protestantizmu.

Predavanje o Salezijancih je imel v katoliški bralnici tržaški prošt msg. Petronio. Udeležba ni bila preobilna.

Afera Codermaz posega v vedno večji krog. Dosedaj je bilo zaslišanih že kakih 50 oseb, med njimi uslužbenci Orzanovi, Valentinuzzi, nekateri iz Paternolljeve tiskarne, župan Venuti itd. — Pravda utegne postati jako zanimiva. Prav tako.

Odbor ženske podružnice sv. Cirila in Metoda v Gorici, naznanja, da bode v nedeljo 4. junija 1899. leta ob 3. uri popoldne podružnični letni občni zbor v prostorih goriške slovenske „Čitalnice“. P. n. gospe in gospice so uljudno naprosene, da bi se ga v obilnem številu udeležili. Posebnih vabil se ne razpošlje.

Ustrelil se je v Kapucinski ulici 87 letni Jož. Menzel, upokojeni davčni uradnik. Bolan je bil na živcih ter se domišljal, da ga vedno kdo preganja.

Zrelostne preskušnje na tukajšnjem ženskem učiteljskem priročnem dne 5. junija.

Imenovanje kardinalov. Tajni konzistorij, v katerem bo imenovanih 10 kardinalov in več škofov, bode v Rimu dne 19. junija, javni konzistorij pa dne 22. istega meseca.

Zaprl so Andreja Corsiga, bivšega urednika bivše „Sentinelle“. Preiskovali so najprej njegovo stanovanje, potem pa ga utaknjo v luknjo.

O razburjenju v Ajševici in Lokah poroča „Soča“. Razburjenost je nastala ne radi tega, ker se ljudstvu noče dati njegovih pravic, marveč vsled hujskarnja neke osebe in nje pomagačev. Kdor pa sploh pozna dotične ljudi se prav nič ne čudi kakim morebitnim razburjenostim.

„Soči“ pa svetujemo, naj ne sprejema dopisov brez zagotovila resničnosti. V tem slučaju je po našem mnenju šla na limance onemu, ki razburja duhove. Zato je tudi poziv, naj se ljudstvu dajo njegove pravice brezpotreben.

Ako pa ne bode miru v listih, posvetimo že dopisniku.

Kdorkoli.

Strele je ubila Frančiška Logar iz Prupetne brde, vikarijat Pečine. Ko je delal na polju, vsul se je dež. Stopil je pod nizko smreko. Toda strele je udarila v smreko ter ubila 33 letnega mladeniča.

Strele je ubila pri Voglarjih dne 27. t. m. kravo. Ubogi Voglar; ki nima druge živali v hlevu je v teku dveh let že dvakrat na ta način ponesrečil. No sedaj je zavarovan pri banki „Slaviji“.

Prostovoljno požarno brambo snujejo v Bolcu.

Požar. V Bovcu so pogoreli tri hiše v klanec nad farno cerkvijo. Posredilo se je požar omejiti, če tudi so bile druge hiše prav tikoma.

Za Alojzijeve so poslali: Preč.

g.M. Vales 5 gl. Preč. g. Bl. Grča deželni poslanec, zbirko, katero je nabrala gospica Angela Cernatič o poroki g. Antona Cigoja z g.č. Viktorijo Cernatič pod geslom: Bog, narod in dom: 5 gl. 65 kr.

Bog stotero povrni vsem našim dobrotnikom.

Razpis daril za svilorejce. V izpodbujajo svilorejcev, kateri vzgajajo s potrebno skrbnostjo svilodno seme najboljših domačih pasem, razpisuje c. kr. kmetijsko društvo v Gorici.

25 daril po 10 gold, ki se podelijo v letošnji svilorejski dobi v Korminskem okraju.

Prosvitci za darila morajo biti poljedelci mali posestniki ali gospodski kmetje ter podati svoje prošnje do 10. junija t. l. ustmeno ali pa pisмено po svojih županstvih podpisane c. kr. kmetijskemu društvu; povedati morajo, koliko semena rede in od kod prihaja, to je, od koga in kje so seme dobili.

Posebna komisija bo tekom svilorejske dobe pregledala rejališča ter priznala darila tistim svilorejcem, kateri bodo na najrazumnejši način izrejali 1 do 2 onč (po 25 gramov) domačega, po celicnem sistemu napravljenega semena najboljših pasem, katero je dalo tudi razmeroma najobilniši pridelek.

Vsak prosvitavec bo moral pokazati presojevalni komisiji, če bo tako zahtevala, odprto seme v izvornih zavojih ali škatljah, ter poslati c. kr. kmetijskemu društvu vzorec pridelanih mešičkov in pa dotični izkazek o teži celega pridelka.

Trst-Istra.

Zasluzeno odlikovanje. Veleč. g. Ivan Ev. Treven, župnik pri Sv. Ivanu v Trstu je imenovan papeževim komornikom z naslovom monsignore. Čestitam!

Shod v Trstu, v Rojanu. Slovenski udje kršč. socialne zveze so sklicali shod delavcev v društveno gostilno v Rojanu, dne 22. t. m., na binkoštni ponedeljek. Namen shoda je bil, da bi položili prvi kamen krščanske socialne organizacije med Slovenci v Trstu in v okolici. Iz Gorice je prišel dr. J. Pavlica, iz Ljubljane g. Gostinčar. — Zbralo se je naših in socialnih demokratov lepo število. Volitev predsednika (g. prof. Kleinmayra) ni bila gledka, k je dobil socialni demokrat g. Kopač veliko glasov.

Prvi je govoril g. Gostinčar o nekaterih točkah krščansko-socialnega programa nasproti socialni demokraciji in o vseslov. delavskem shodu v Ljubljani.

Drugi je govoril g. dr. J. Pavlica o dveh točkah: 1. zakaj ne moremo potegniti s socialno demokracijo 2. kaj je delavcem nujno potrebno.

Odgovarjali so najprej g. Kopač, kateri je navajal razne žaljive dogodke brez imena kraja ali osebe. Na poziv, naj pride na dan z imeni, se je skrivil v uredništvo „Rudečega praporja“!

Za njim je govoril g. Zavrtanik zlasti o slabem gospodarstvu Luegerja in njegova tovarišev na Dunaju. Rekel je med drugim tudi, da človek nima prostosti, ker je atom nature!! — Navrgel je še svoje misli o šoli.

Drugi socialni demokrat je vprašal, kako da duhovniki pokopavajo bogate samomorilce, ubozih pa ne?

Odgovarjali so izmed jim naših g. Hočevar, ki je naznanil, da bodo kmalu ustanovili slovensko krščansko socialno zvezo. G. Bufon je pobijal očitanja proti kristjanom in samohvalo demokratov, češ, da so tudi oni kristjani.

Obširno je odgovorjal dr. J. Pavlica na vprašanja in očitanja, a ker je bila vže ura pozna, smo se ob sklepu dogovorili, da se zopet snidemo na pogovor o našem programu. Tedaj bomo tirjali imena krajev in oseb od g. Kopača. Do svidanja!

V tržaškem mestnem svetu je naznanil župan, da je tudi ministerstvo odbilo priziv glede spominske plošče povodom shoda italijanskih županov in da se magistrat pritoži na upravno sodišče.

Na Opčinah osnujejo konsumno društvo. Tako je prav. Oslobodimo se tujih pijavk, ki se zajedajo v naše narodno telo.

Občinske volitve bodo od 5. do 10. junija v novoustavljeni občini Pomjan in od 12. do 16. junija v novoustavljeni občini Marezige. V občini Marezige je zmaga narodni stranki zagotovljena. V nevarnosti pa je občina Pomjan, kjer se lahonski podrepniki trudijo z vsemi močmi da pribore zmago Italijanašem. Treba da tamošnji narodnjaki napno vse sile. V boj po zmago!

Baron Gautsch nekdanji minister-ski predsednik je imenovan predsednikom najvišjega računskega dvora na Dunaji.

Lep vzgled krščanskega prepričanja je podal nadvojvoda Karol Stefan v Velikem Lošnju. Dne 10. t. m. ste nji-

govni hčerki Eleonora in Renata prejeli prvo sv. obhajilo iz rok mil. šofa krškega msg. Malniča. Farna cerkev, v kateri se je obhajala slovesnost, je bila okrašena s preprogami, cvetjem in zelenjem. Ljudstvo se je slavnosti udeležilo v mnogobrojnem številu. Sv. opravilo je pričelo ob sedmi in pol, ter je cesarske visokosti na cerkvenih vratih sprejela domača duhovščina. Potem je mil. škof daroval tiho sv. mašo. Po evangeliju je mil. škof spregovoril slavnosti primeren govor do prvo-obhajank in njunih starišev, katerim se je zahvalil za njegovim vernim podani vzgled javnega izpričanja sv. vere. Hkrati s prvo obhajalkama so iz škofovih rok prejeli sv. obhajilo stariši, dvorno oboje in služinčad. Slavnost je sklenil vzvišen in H. d. s. buržana dostojen čin. Duhovnik trube Jezusove, katerega je nadvojvoda pozval iz Dunaja, da je vodil duhovne vaje za nadvojvodsko družino, dvorno in služno oboje, je po dokončani sv. maši stopil pred oltar ter v nemškem, italijanskem in hrvatskem jeziku navzočim naznanil, da se cesarski visokosti z vsu družino posvete Presv. Srcu Jezusovemu. Glasno je duhovnik bral posvetivno molitev, katero je za njim glasno ponavljala nadvojvodova družina. Popoludne je bila slovesna obnovitev krstne obljube v navzočnosti mil. škofa, ki je k sklepu podelil blagoslov s Najsvetejšim. Pač spodbudem in pretrajšiv vzgled žive vere!

Slovenska pisarna glasilo društva slovenskih odvetniških in notarskih uradnikov, jelo je izhajati za sedaj po štirikrat na leto v Celju v Rotovski ulici. Stane 2 kroni na leto. List, katerega pozdravljamo kot delaven na polju organizacije našega ljudstva, bavi se bode izključno s položajem in razmerami odvetniških in notarskih uradnikov v pisarni in izven iste.

Nova knjižica. Nikar ne smemo prezreti pri katoliški akcijimolitve Zastoj bi se trudili, ako Bog ne blagoslovi našega dela. Molitev podpira duhovnike, vzgojuje katoliške lajike, da začnejo neustrašeno tudi javno kazati svoje versko prepričanje. Z molitvijo zamore pomagati v svetem boju vsak, kdor se ga dejanski udeležiti ne more. Zato pa toplo priporočamo novo lično knjižico: „Bratje in sestre vse dosežemo z gorečo molitvijo“. Platnice so v oljnatih barvah. Cena za komad je 10 novičev. Čisti dohodek je določen za dobre namene.

Naročila in plačila sprejema Jožef Čigon cerkovnik stolne cerkve.

Č. gg. dušne pastirje prosimo, da bi morda raz prižnice vernikom knjižico priporočili. Zbirko je Prezvišeni osebno blagovolil pregledati in potrditi.

Prošnja. Dne 7. t. m. se je ustanovilo „Slovensko izobraževalno in zabavno društvo „Naprej“ v Gradcu, ki ima namen, postati zavetišče slovenskim delavskim stanovom, da ne propadejo germanizaciji in demoralizaciji. Ovire, s katerimi se mora boriti mlado društvo, so jako velike in premagati jih moremo le, češ nas podpirajo rojaki v domovini. Zato se obrača podpisani odbor do vseh rodoljubov, da nas blagovolijo podpirati s slovenskimi knjigami, recimo družbe sv. Mohorja i. dr., ki jih več ne rabijo. Vsaka pošiljatev se sprejme najhvaležnejše. Naslov: Naprej, Bürgergasse 18. pl. Gradec. Za odbor: Alojzij Erbežnik, predsednik stud. phil.; Evg. Jarc, tajnik.

Venček cerkvenih pesmi za šolarje. katerega je izdalo in založilo kat. tiskovno društvo v Mariboru, obsega na 48 straneh sledečih 30, po cerkvenem letu razdeljenih cerkvenih pesmi: Jezus male k sebi kliče, Pred Bogom, Oče večni, Adventna, Detetu Jezusu, Sveta noč, Sveti križ, Postna, Velikonočna, Križev, teden, Pridi sv. Duh, Častimo Te, Pange lingua, Blagoslovna, Pridi molit, Pred sv. rešnjim Telesom, O srečna duša, blagor ti! Srce Jezusovo, Posvečenje Srcu Jezusovemu, Veš o Marija, Marija, mati ljubljena, Ljubezan do Marije, Zdrava kraljica, Srce Marijno, Sv. Angel varuh, Sv. Jožef, Sv. Alojzij, Zahvalna, Papeževa himna, Cesarska pesem. Pridjane so tudi kratke mašne molitvice, molitev po tih sv. maši in skrivnosti sv. rožnega venca. Velja komad 10 kr., 50 komadov 4 gld. in 100 komadov 6 gld. 80 kr. proti predplači. Poštšina za komad 2 kr., za 50 in 100 komadov 30 kr. Naročuje se v tiskarni sv. Cirila v Mariboru, koroške ulice št. 5. Pripravlja se tudi izdaja za organiste, t. j. spremljevanje s pred- in poigro, ki pa izide pozneje.

Premovanje konj bo dne 27. avgusta v Tominu in 23. v Gradišču.

Kuga. Povedali smo že, da strašnom zasledujemo, kako se ta strašna morilka približuje našim krajem, in da nevarnost, po kateri bi se zanesla med

nas ta bolezen tiči v popotovanji mohamodanskih božjepotnikov v Meko v Arabiji, kamor so jo iz Indije prav ti božjepotniki zanesli. Zdaj se ta bolezen že kaže v Aleksandriji, kamor zahaja služiti več slovenskih deklet. Kuge reši nas, o Gospod!

59.000 Italijanov se je od 10. aprila do 10. maja peljalo čez Pontebo v Avstrijo. Koliko pa jih je šlo v Avstrijo kruha iskat čez Kormin in Alo? In kako hvaležnost izkazujejo ti ljudje?

C. kr. privil kroji vsakateremu zazumljivi krojiti obleke vsake mode. Dobivajo se

v moji zalogi Cinguli, mašne kupe zavrtnice za čestito dohovščino.

M. POVERAJ

trgovec na Travniku Štev. 22. I. Nats.

Bogata zaloga vsake vrste blaga, gotovih oblek, perila in vseh spadajočih priprav za obleke vsakega stanu.

Novo blago došlo za spomladansko in letno sezono iz avstrijskih in angleških tovarn Dolivajo se novi patentirani hlačniki na pasih; ni treba več gumbov, teve hlačniki so jako pripravn.

Sprejemajo se naročila za izdelovanje oblek, tudi za dame fineje vrste po vsakateri zahtevajoči modi.

Kdor ukupi pri meni blago muje prosto dati delati kjer hoče, ker pri meni je delo nekaj draže, ker se siva večinoma z rokami. Blago in izdelane obleke so tako po ceni da ceneje ni mogoče zahtevati Obleke za dečke od 3 do 10 let stanejo 1 gld. 50 kr.

Ed. Pavlin,

v Gorici

v Nunskih ulicah št. 10.

nasproti gostilne „Belega Zajca“ usoja priporočiti preč. duhovščini in sl. občinstvu svojo veliko zalogo nagrobnih vencev vsake vrste, rož za cerkve, palm, šopkov za nove maše in poroke, voščeni sveč, mrtvaških oblek, rakev vsake velikosti, zlatih čerk, lesenih stajal za palme, zlatih loncev, svilnatih trakov vsake širjave in barv, črno rumenih, trobojnic bisernih vencov, papirja (manšete) za šopke, papirja v vsakih barvah za izdelovanje cvetlic.

Belega in črnega papirja in zlatih nog za rakeve, zlata za olepšanje.

Vse po najnižjih cenah

Opozarjam tudi da tiskam črke na derilo in sprejemam vsa v to stroko spadajoča dela.

Saunig & Dekleva

V GORICI — Nunske ulice 14-16 — V GORICI

prodajalnica in edina mehanična popravilnica

šivalnih strojev

Brez konkurence! V zalogi se nahaja nad 100 šivalnih strojev, n. p. za čevljarje, krojače in šivilje. Vsi stroji za šivilje se vdobe od 32 gld. naprej.

V zalogi imata tudi *dvokolesa, puške in samokrese.*

Anton Pečenko

Vrtna ulica 8 — GORICA — Via Giardino 8

priporoča

pristna bela in črna vina iz vipavskih furianskih,

briskih, dalmatinskih in isterskih vinogradov.

Dostavlja na dom in razpošilja po železnici na vse kraje avstro-ogerske monarhije v sodih od 56 litrov naprej. Na zahtevo pošilja tudi uzorce.

Cne zmerne. Postrežba poštena.

Anton Obidič,

čevljar

v Semeniški ulici št. 4

v Gorici,

priporoča se

za raznovrstna naročila po meri za gospe in gospode.

Naročila se izvršuje hitro. Priporoča dalje tudi svojo.

Podpisana priporočata slavnemu občinstvu v Gorici in na deželi, svojo novo urejeno

Zmešane lasi

kupuje po najvišjih cenah, in plača bolj ko vsaka druga firma

Filip Weil

velika trgovina z lasmi

v Spodnjem Kraloveu (Unter Kralowitz) na Českem.

P. n. čitatelje te anonce opomnim, naj opozore na mojo adresu zbiralce zmešanih las.

Odlikovana tovarna

in velika

zaloga vsakovrstnega pohištva

Ivan Doljak

v Solkanu pri Gorici, nasproti gostilne Mozetiča (Droč).

Prevzema vsako naročilo v mizarski ali strugarski stroki od priprostega do najličnejšega izdelka.

Izdeluje točno in po najnižjih cenah,

da se ne boji nikake konkurence.

BOGATO

preskrbljena zaloga

obladkov (remeša)

v najrazličnejših

vrstah.

ZALOGA

vseh, k mizarski

in

strugarski stroki

spadajočih potrebščin.

Franc Novič

krojač

naznanjam slavnemu občinstvu, da sem se preselil iz ulice Sv. Klare, v ulico „Via Ponte Isonzo“, nasproti vojaške bolnice.

Priporočam se nadalje sl. občinstvu v mestu in na deželi, za vse v mojo stroko spadajoče delo, kot priznana redno in fino po najnižjih cenah.

Anton Fon

klobučar in gostilničar v Semeniški ulici ima bogato zalogo raznovrstnih klobukov in toči v svoji krčmi pristna domača vina ter postreže tudi z jako ukusnimi jedil. Postrežba in cene jako solidne.

Naznanilo.

Podpisanec uljudno priporoča slavnemu občinstvu, posebno častiti duhovščini, uradnikom, učiteljem, sploh gošposkemu, delavskemu in kmečkemu stanu, posebno pa novoporočencem

svojo bogato zalogo vsakovrstnega pohištva,

podob na platno in šipe z različnimi okvirji, ogledala vsake velikosti ter preproge za okna. Različne stolice iz traja in po nemškem slogu, posebno za jedilne sobe. Blazine na strune in afriške trave z žimami in platnom na izbiro ter razne tapecarije. Sprejema naročila od priproste do najfineje jedilne, spalne in posetne sobe od prvih mizarskih mojstrov, posebno od odlikovane Črnigoveje delavnice v Gorici.

Reči, katere se ne nahajajo v zalogi, priskrbijo se po izbiri cenikov v najkrajšem času.

Daje se tudi na obroke. bodisi tedenske ali mesečne. — Pošilja se tudi izven Gorice po železnici in parobrodih.

Nadejaje se obilega obiska iz mesta in dežele, belježim z odličnim spoštovanjem

Anton Breščak,

Gosposka ulica šte. 14 (Via Signori N. 14).

V MIRODILNICI (drogeriji).

Ivan: Kaj pa delaš, Marko?

Marko: I, kaj delam, saj vidiš! Barve na olje meljem za mizarje in pleskarje, da bodo našim ljudem po ceni a vendar gosposko barvati in pleskali pohišje in lesene dele postopja (vrata, okna, hodnike i. d.). Tudi hranim zanje razne pokosti in krede, potem kit, klej, sušilo, plavec i. t. d. — Slikarjem prodajam barve, suhe in v pušicah, bronze, čopiče in šablone; barvarjem aniline, lesna barvila, železni vitrijol in razne soli: zidarjem pa cement in drugo. — Kaj pa ti Ivan?

Ivan: Jaz pa prodajam skoro zastoj vsakovrstne potrebšćine za obrtnike in kmetovalce, za skrbne gospodinje in mične dame, za dojenčke in odrasle ljudi: skratka pri meni dobi vse, kar potrebuje mlado in staro, bogato in ubogo, zdravo in hromo, obogajega spola.

Marko: Prav, prav! Pa veš, združiva se skupaj, pa prodajava tu-le v Tržni ulici tik sadnega trga!

Čvrsta mirodilničarja:

IVAN in MARKO.

Teodor Slabanja

srebrar v GORICI, ulica Morelli 12

uljudno priporoča velečastiti duhovščini svojo znano delavnico za izdelovanje cerkvenih posod in orodij iz srebra in medenine, najboljše kovine po poljubnem slogu in po nizki ceni, da se ne boji konkurence. Stare reči popravi, posrebrni in pozlati v ognju. Izdeluje tudi v ognju pozlačene strelovođe iz bakra po najboljših iznajdbah. Ilustrovani cenik franko in zastonj.

Da si pa morejo tudi bolj revne cerkve naročiti cerkvenega kovinskega blaga olajšuje jim to zgorej omenjeni s tem, da jim je pripravljen napravljati blago, ako mu potem to izplačujejo na obroke. Obroke si pa preč. p. n. gospod naročevalec sam lahko določi.

Pošilja vsako blago poštaina prosto!